

Ta över fabriken eller ta makten?

Amadeo Bordiga

Arbetarroligheterna i Ligurien de senaste dagarna har givit oss ännu ett exempel på ett fenomen som under en tid nu har upprepats ett antal gånger, och som förtjänar att undersökas som ett symptom på en särskild typ av medvetenhet bland arbetarmassorna.

Istället för att överge sina jobb, har arbetarna så att säga tagit över sina fabriker och försökt driva dem för egen räkning, eller rättare sagt utan företagsledningarna närvarande i fabriken. Först och främst visar detta att arbetarna har lagt märke till att strejken inte alltid är det bästa vapnet att använda, speciellt inte under särskilda omständigheter.

Genom den omedelbara skada som den ekonomiska strejken vållar arbetaren själv, erhåller den sin användbarhet som ett defensivt vapen för arbetaren från den skada arbetsnedläggelsen vållar industrialisten genom att minska hans produktion.

Detta är läget under normala förhållanden i den kapitalistiska ekonomin, när konkurrens och prispressande tvingar fram en ständig ökning av själva produktionen. Idag reser sig industrins profitörer, särskilt inom den metallurgiska, ur en exceptionell period när de kunde anhopa enorma profiter från en minimal insats. Under kriget försedde staten dem med råmaterial och kol och agerade samtidigt som ensam och pålitlig köpare. Samma stat påtog sig, genom militariseringen av fabriken, att påtvinga arbetarmassorna sträng disciplin. Hur mer fördelaktiga kunde omständigheterna ha varit för anslående räknenskaper? Men nu är dessa personer inte längre upplagda för att handskas med alla de svårigheter som kommer av brist på kol och råmaterial, instabiliteten på marknaden och arbetarmassornas omedgörlighet. I synnerhet är de inte benägna att stå ut med en blygsam profit lika stor eller möjligtvis något mindre än de före kriget.

Det är därför de inte oroar sig för strejker. I själva verket välkomnar de dem medan de samtidigt slänger iväg några protester mot de absurda kraven från och galenskapen hos arbetarklassen. De senare har förstått detta, och genom sin handling att ta över fabriken och fortsätta att arbeta istället för att strejka, har de klargjort att det inte är så att de inte vill arbeta, utan att de inte vill arbeta på det sätt som cheferna säger till dem att arbeta på. De vill inte längre bli exploaterade och arbeta till chefernas favör utan vill arbeta till sin egen favör, det vill säga uteslutande för arbetsstyrkans intressen.

Detta nya medvetande som växer fram allt tydligare för var dag bör tas i det största beaktande, emellertid vill vi inte att det ska vilseledas av fåfänga illusioner.

Det har sagts att arbetarråden, där de fanns, fungerade genom att ta över förvaltningen av arbetsplatserna och fortsätta arbetet. Vi vill inte att arbetarmassorna ska fästa sig vid idén att det enda de behöver göra för att ta över fabriken och göra sig av med kapitalisterna är att upprätta arbetarråd. Detta skulle sannerligen vara en farlig illusion. Fabriken kommer att erövras av arbetarklassen – och inte bara av arbetsstyrkan anställd i den, vilken skulle vara alldeles för svag och icke-kommunistisk – bara efter att arbetarklassen som helhet har tagit den politiska makten. Om den inte har gjort detta, kommer de kejsrerliga vaktstyrkorna, karabinjärerna etc. – med andra ord, vålds- och förtrycksmekanismerna som bourgeoisien har till sitt förfogande, dess politiska maktapparat – att se till att alla illusioner undanröjs.

Det hade varit bättre om alla dessa fruktlösa och meningslösa äventyr som dagligen tröttar ut arbetarmassorna kanaliseras, förenas och organiserades i ett mäktigt vittomspännande uppror riktat direkt mot hjärtat hos vår fiende bourgeoisien.

Bara ett kommunistiskt parti skulle vara kapabelt att genomföra en sådan uppgift. Vid den här tidpunkten skulle ett sådant parti inte ha någon annan uppgift än att rikta all sin aktivitet mot att göra arbetarmassorna alltmer medvetna om behovet av denna storslagna politiska attack – den enda mer eller mindre direkta vägen till övertagandet av fabriken, som om någon annan väg tas riskerar att aldrig hamna i deras händer överhuvudtaget.